

TRIJUMF HRVATSKE KULTURE U PARIZU:
BRONČANI HRVAČ IZ JADRANA IZAZVAO GOLEM
INTERES I DIVLJENJE U FRANCUSKOJ

Naš

Apoksiomen u srcu Louvrea

Napisao i snimio
DENIS ROMAC

Nakon dvotisućljetne puteshestvije, u kojoj je stoljećima ležao na 45 metara u hrvatskim vodama Jadrana kod Lošinja - nakon što je najvjerojatnije tijekom oluje bačen u more dok je plovio jednim od morskih putova što su tadašnju Grčku povezivali s Apeninskim poluotokom - Hrvatski Apoksiomen, veličanstveni brončani atleta i jedno od najmonumentalnijih djela antičke skulpture, vratio se u svoje prirodno okruženje.

U pariškom Louvreu, na Odjelu za grčke, etrušćanske i rimske starine - u društvu Praksitelove Knidanske Afrodite, znamenite Miloske Venere, ili veličanstvene Nike sa Samotrake - hrvatski Apoksiomen zasjao je u punom sjaju, graciozan i jednostavno - prekrasan.

**DVA MILIJUNA LJUDI
VIDJET ĆE LOŠINJSKOG
APOKSIOMENA
U PARIZU**

Čak i u Louvreu, najposjećenijem muzeju na svijetu, Apoksiomen izaziva golemu pozornost. A riječ je o golemom muzejskom zdanju - Louvre je nekoć bio najveća palača na svijetu - koje u svom fundusu ima čak 400 tisuća predmeta, od kojih je 35 tisuća izloženo. Među njima su i mnoge najpoznatije antičke skulpture, budući da je utemeljitelj Louvrea, francuski kralj Francois

I., i počeo skupljati odljeve antičkih skulptura, kojih je na početku bilo tek nekoliko desetaka.

Tih nekoliko sati što smo ih proveli u Louvreu uz Apoksiomena, ili u njegovoj blizini - na poziv francuskog Ministarstva vanjskih poslova - svjedočili smo kako doslovce nema nikoga tko je uz veličanstvenog brončanog atletu samo prošao. Štoviše, velika većina - a riječ je o tisućama i tisućama ljubitelja umjetnosti i turista sa svih strana svijeta - ostala je uz njega puno dulje, po desetak minuta i više, diveći se gracioznosti tog mladog hrvača, njegovom mišićavom torzu, dok u desnoj ruci drži strugaljku kojom čisti svoje tijelo. Samo je La Gioconda, popularna Mona Lisa, Leonarda da Vincija, privlačila više pažnje od našeg Apoksiomena.

Osim samog Apoksiomena, zadivljuje i efektnost i jednostavnost njegove prezentacije. Na zidovima dvorane u kojoj je postavljen izložena je velika karta sredozemnog svijeta iz antičkih vremena, na kojoj je ucrtana pozicija na kojoj je Apoksiomen otkriven. Na jednom zidu je postavljen sažeti tekst s osnovnim podacima o kipu i njegovom putu, na francuskom i hrvatskom jeziku, dok se na trećem zidu na video ekranu stalno emitira film na kojem su prikazane sve Apoksiomenove faze, od pronalaska na morskom dnu 1996., kada ga je otkrio jedan ronilac amater, preko vađenja 1999., a onda i zahtjevnog restauriranja u Hrvatskom restauratorskom zavodu, u suradnji s institutom Opificio delle Pietre Dure iz Firence.

nastavak na str. 13

TRIJUMF HRVATSKE KULTURE U FRANCUSKOJ: BRONČANI HRVAČ IZ JADRANA IZAZVAO GOLEM INTERES I DIVLJENJE

Nitko nije samo prošao pored Apoksiomena

Mona Lisa uvijek ima brojnu publiku

Priča o Apoksiomenu

Apoksiomen i Mona Lisa pod istim krovom

U društvu Praksitelove Knidanske Afrodite, znamenite Miloske Venere, ili veličanstvene Nike sa Samotrake i Mona Lise – hrvatski Apoksiomen zasjao je u punom sjaju, graciozan i jednostavno – prekrasan, a tu će ostati do 25. veljače 2013.

Napisao i snimio DENIS ROMAC

Jedni bi samo nepomično stajali zadivljeni Apoksiomenom ljepotom, jedni su svoje oduševljenje podijelili sa svojim bližnjima, no na licima svih posjetitelja koji su tog popodneva vidjeli Apoksiomena u Louvreu vidjelo se oduševljenje statuom, njegovom ljepotom i iznimnom očuvanošću, ali i pothvatom njegove restauracije! Do kraja tromjesečnog Apoksiomenova gostovanja u Louvreu, hrvatski biser antičke umjetnosti vidjet će, kako se procjenjuje, oko dva milijuna ljudi!

Svoju ulogu u tome svakako je odigrala činjenica da je veličanstveni Apoksiomen, zahvaljujući razumijevanju domaćina, dobio veličanstvenu poziciju u samom Louvreu. Naime, Apoksiomen je smješten sam samcat – čime je dodatno naglašena njegova unikatnost, na što

su osobito ponosne francuska i hrvatska izbornica Festivala Hrvatske u Francuskoj, Isabelle Delage i Seadeta Midžić, u sklopu kojeg Apoksiomen i gostuje u Louvreu – u dvorani Rotonde de Mars, na samom početku muzejskog Odjela za grčke, etrušćanske i rimske starine, na prvom katu, u krilu Denon pariškog muzeja.

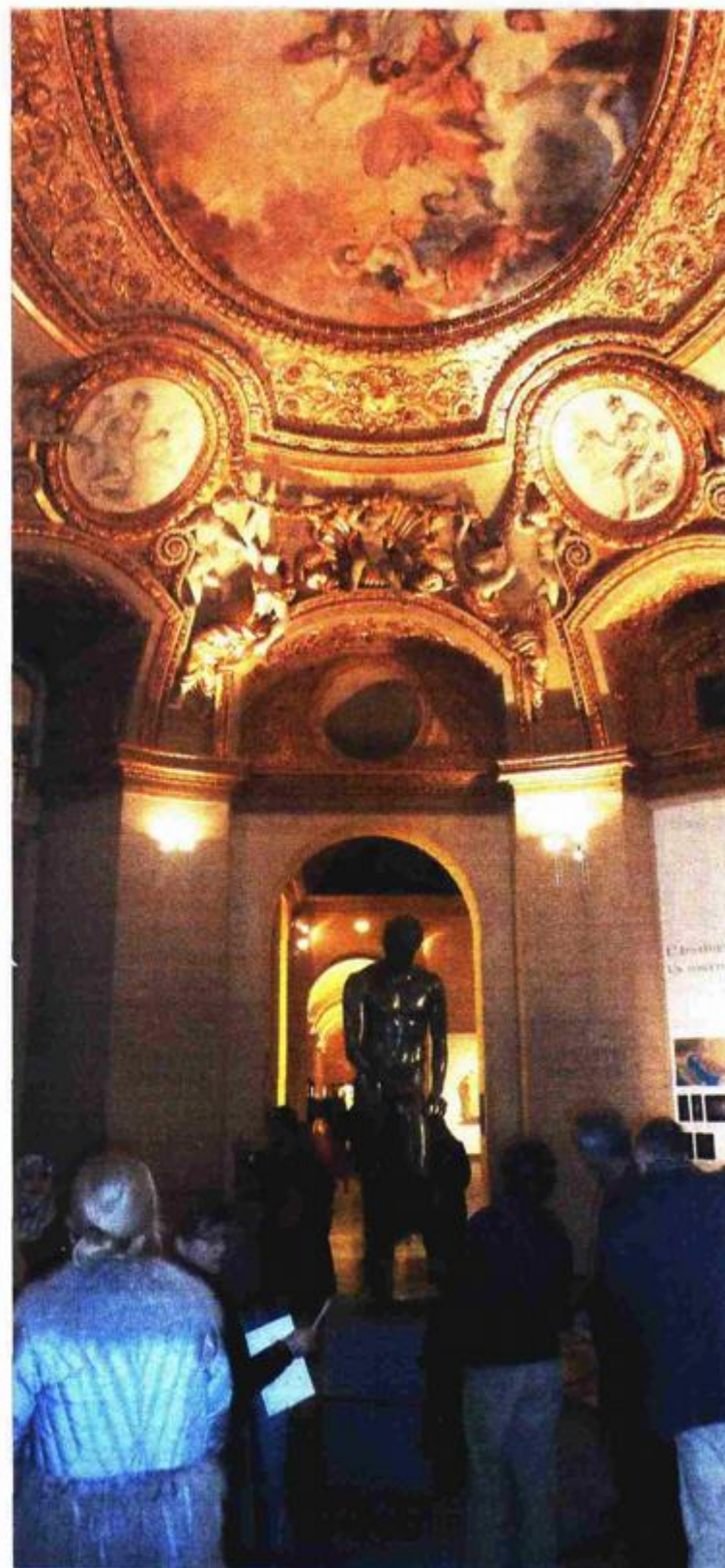
Dakle, svi koji ulaze u samo srce Louvrea, u njegov antički odjel, moraju proći pokraj Apoksiomena!

Apoksiomen je jedan od rijetkih brončanih kipova koji su preživjeli antičko doba. Većina je u vrijeme neimaštine i barbarskih osvajanja kasne antike rastaljena kako bi se metal ponovno iskoristio za oružje i alat. Oni koji su sačuvani, sačuvani su posve slučajno, jer im se zameo svaki trag. Tako je najvjerojatnije bilo i s Apoksiomenom, koji je najvjerojatnije trebao poslužiti za ukras u nekoj vili ili termama,

prije nego što je bačen u more tijekom oluje, iako na mjestu pronalaska kipa nisu otkriveni tragovi brodoloma.

Apoksiomeni – atlete – bili su izvor stalnog nadahnuća antičkim umjetnicima, koji su istraživali ljepotu pokreta i uravnoteženost ljudskog tijela. Jedan od najpoznatijih Apoksiomena je onaj slavnog kipara Lizipa iz Sikiona. Naš Apoksiomen prototip je originala, najvjerojatnije potječe iz druge četvrtine, ili kraja 4. stoljeća prije Krista.

Hrvatski Apoksiomen već je bio izložen u više hrvatskih i svjetskih gradova, no njegov boravak u Louvreu, među nefrancuskim umjetničkim djelima – u okruženju u kojem je prikazana cjelokupna povijest europske skulpture – dista je jedinstven. Ondje će ostati sve do 25. veljače 2013. godine, na ponos hrvatske kulture i cijele Hrvatske.

Apoksiomen je sam samcat – čime je dodatno naglašena njegova unikatnost u dvorani Rotonde de Mars

Uspon i pad hrama umjetnosti

Pariški Louvre francuski je i svjetski hram umjetnosti, smješten u veličanstvenom kraljevskom dvorcu na duljini od jednog kilometra između rijeke Seine i Rue de Rivoli. Otvoren je za javnost 8. studenoga 1793., najprije sa skromnom slikarskom i kiparskom zbirkom. Odonda su u muzej stizale mnoge kraljevske zbirke i umjetnine s raznih strana, iz palača i crkava, naročito nakon francuskih vojnih osvajanja, iako je Louvre preživio i teška razdoblja, osobito nakon Napoleonova poraza, kada se fundus muzeja prorijedio, a umjetnine vraćane bivšim vlasnicima. Potkraj 18. stoljeća Louvre su napučili beskućnici, a u njegovim monumentalnim hodnicima držana je – stoka!

M. ČURIĆ

Hrvatska na 45 lokacija

Apoksiomen u Louvreu spektakularan je događaj, ali nikako nije jedini. U sklopu Festivala Hrvatske u Francuskoj, ambicioznog predstavljanja hrvatske kulture i umjetnosti u inozemstvu, francuska javnost ima priliku upoznati ponajbolja umjetnička djela hrvatske umjetnosti u više od 60 različitih programa, na 45 lokacija. Nemoguće je nabrojati sve, no mora se spomenuti izniman postav Meštrovićevih djela u Muzeju Rodin – gdje su također postavljena u svoje prirodno okruženje – zatim izložbu remek-djela hrvatske srednjovjekovne umjetnosti u muzeju Cluny, ali i izložbe hrvatskih suvremenih umjetnika: Mladena Stilinovića, Damira Očka, Igora Eškinje i Sanje Iveković, Vlade Kristla, Toma Gotovca i drugih. Nisu zanemarena ni djela hrvatskih književnika, hrvatskoga stripa, karikature, filma, fotografije te glazbe domaćih autora. Sve u svemu, riječ je o iznimnom događaju za promociju hrvatske kulture u svijetu, koji je izazvao veliku pozornost francuske javnosti, a kojoj su mnoga hrvatska vrhunska umjetnička djela bila potpuna nepoznanica.